

отриманні, то при провадженні за новим кодексом – ніхто цього робити не буде. Будь-які заяви підозрюваного в суді щодо застосування до нього незаконних методів слідства – не прийматимуться, оскільки це не буде мати значення для справи, так як показання підозрюваного, дані ним на досудовому слідстві, не є доказом у справі.

Отже, деякі нововведення, які були здійснені до нового Кримінального процесуального кодексу є як позитивними так і негативними. Але кожен їх розглядає у своєму розумінні і у своїй інтерпретації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, із змінами, внесеними згідно із Законом № 5076-VI від 05.07.2012.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар/ За заг. ред. професорів В. Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ: Юстініан, 2012. – 1224 с.
3. *Тертишник В.* Гострі кути реформування кримінального процесу: сім раз ... не для нас / В. Тертишник // *Право і суспільство.* – 2012. - №1. – С. 259-262.
4. *Уваров В. Г.* Застосування практики Європейського Суду з прав людини та норм міжнародно-правових актів в удосконаленні кримінального судочинства України: монографія / В. Г. Уваров ; за заг. ред. доктора юрид. наук В. М. Тертишника. – Дніпропетровськ . – 2012. – 268 с.

Пивonos Марія Андріївна

Студентка

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

Науковий керівник: Тертишник В.М

професор, доктор юридичних наук, професор

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ

Одним з найважливіших питань у практиці досудового розслідування і судового провадження є застосування запобіжних заходів як виду кримінального процесуального примусу попереджувального (випереджувального) характеру, пов'язаного з тимчасовим обмеженням (позбавленням) слідчим суддею, судом права особи (підозрюваного, обвинуваченого, засудженого) на свободу і особисту недоторканність.

Без запобіжних заходів не обходиться жоден кримінальний процес сучасних держав світу, бо за їх допомогою забезпечується належний, заданий законом перебіг досудового розслідування і судового провадження, а в кінцевому підсумку – захист особи, суспільства, держави від кримінальних правопорушень та виконання інших завдань кримінального судочинства. [3;4].

Залежно від того, як законодавець за допомогою кримінального процесуального закону визначив баланс інтересів держави та інтересів особи через урегулювання мети, підстав, порядку та суб'єктів застосування цих заходів процесуального примусу, можна судити про ступінь свободи в державі і турботу про права людини в ній [3; 4].

Неможливо не відзначити, що в цьому плані наш законодавець у новому Кримінальному процесуальному кодексі [1] стосовно запобіжних заходів за зразок узяв апробований на практиці крізь призму рішень Європейського суду з прав людини із застосування Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод досвід західноєвропейських демократій, а також, образно кажучи, «гіркий» вітчизняний [2].

Законодавець запровадив нову, європейську, систему запобіжних заходів. Він відмовився від підписки про невиїзд, поруки громадської організації або трудового колективу, нагляду командування військової частини. Тепер запобіжними заходами (від найбільш м'якого до найбільш суворого) є: 1) особисте зобов'язання; 2) особиста порука; 3) застава; 4) домашній арешт; 5) тримання під вартою.

Тимчасовим запобіжним заходом залишено затримання особи, яке, як і раніше, не може перевищувати сімдесяти двох годин з моменту затримання, але поставлене під контроль як слідчих суддів, так і спеціально призначених службових осіб, відповідальних за перебування затриманих (ст. 176, 492 КПК).

При застосуванні запобіжного заходу, не по в'язаного з триманням під вартою, на обвинуваченого, окрім обов'язку перебувати за кожною вимогою до слідчого, прокурора і суду, може бути покладено також один або кілька додаткових обов'язків (ч. 5 ст. 194 КПК): 1) перебувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю; 2) не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду; 3) повідомляти слідчого, прокурора або суд про зміну свого місця проживання та/або роботи; 4) утримуватись від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом, або спілкуватися з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом;

5) не відвідувати місця, визначені слідчим суддею, судом; 6) пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності; 7) докласти зусиль до пошуку роботи або до навчання; 8) здати на зберігання до відповідних органів державної влади свій паспорт (паспорти), що дає право на виїзд з України і в'їзд в Україну; 9) носити електронний засіб контролю. [1]

Новелою в цьому нормативно-правовому акті є такий вид запобіжного заходу, як домашній арешт. Домашній арешт полягає в забороні підозрюваному, обвинуваченому залишати житло цілодобово або у певний період доби. Може застосовуватися тільки, якщо особа підозрюється у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі. Працівники органів внутрішніх справ мають право (без будь-яких обмежень) з'являтися в житло особи, яка перебуває під домашнім арештом, вимагати надати усні чи письмові пояснення, використовувати електронні засоби контролю.

Підстава застосування запобіжного заходу також складна: по-перше, це наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а при наявності такої підозри, по-друге, наявність ризиків, які дають підстави вважати, що обвинувачений може здійснити вищезазначені дії (ст. 177 КПК).

Розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу буде проводитися в режимі змагання сторін: з участю прокурора – з однієї сторони, та з участю обвинуваченого і його захисника – з іншої сторони. При цьому не пізніше як за три години до початку розгляду клопотання стороні захисту надається копія клопотання і копії матеріалів, якими обґрунтовується необхідність обрання запобіжного заходу. Закон зобов'язує слідчого суддю і суд підходити до вирішення питання про обрання запобіжного заходу не механічно, а оціночно щодо кожної окремої підстави, керуючись при цьому принципом презумпції невинуватості і правилами, які з цього принципу випливають, в тому числі правилом про тлумачення усіх сумнівів у доведеності обставин, на яких ґрунтуються обвинувачення та ризики, на користь обвинуваченого. [3; 5]

Підсумовуючи все вищевикладене, хотіли би відмити, що так чи інакше, і на досудовому розслідуванні, і у судових провадженнях законне і справедливе вирішення питання із запобіжним заходом тепер залежить від рівня незалежності

слідчого судді, суду. Також у новому КПК України запроваджено нову концепцію порядку застосування запобіжних заходів, зокрема реалізовано принцип змагальності сторін через участь підозрюваного, обвинуваченого, захисника під час вирішення судом питання про застосування запобіжних заходів, а також наділення їх відповідними процесуальними правами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Голос України – 2012. - №90-91.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар/ За заг. ред. професорів В. Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ: Юстініан, 2012. – 1224 с.
3. *Кучинська О.П.* Домашній арешт як запобіжний захід в кримінально-процесуальному законодавстві / О. П. Кучинська // Адвокат . - 2010. – №7(118). – С.17-19.
4. *Попелюшко В. О.* Запобіжні заходи в новому КПК України: поняття, мета, підстави, порядок та суб'єкти застосування. // Наука і практика - 2012. - № 9 (144).
5. *Садова Т. В.* Обмеження прав і свобод у кримінальному судочинстві України та держав англо-саксонської правової системи в контексті міжнародних стандартів: монографія / Т. В. Садова. – Івано-Франківськ, Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2011. – 177 с.
6. *Смоков С. М.* Види обмежень конституційних прав громадян у новому Кримінальному процесуальному кодексі України // Форум права – 2012. -№2.
7. *Тертишник В.* Гострі кути реформування кримінального процесу: сім раз ... не для нас / В. Тертишник // Право і суспільство. – 2012. - №1. – С. 259-262.
8. *Тертишник В. М.* Кримінально-процесуальне право України: Підручник. -5-те вид., доп. і перероб / В. М. Тертишник. – К.: А.С.К., 2007. -1119 с.
9. *Уваров В. Г.* Застосування практики Європейського Суду з прав людини та норм міжнародно-правових актів в удосконаленні кримінального судочинства України: монографія / В. Г. Уваров ; за заг. ред. доктора юрид. наук В. М. Тертишника. – Дніпропетровськ . – 2012. – 268 с.
10. *Фаринник В.* Домашній арешт – альтернатива триманню під вартою // Юридичний вісник України: загальнонаціональна правова газета. – 2012. № 25. – с. 4.

Маковицька Ірина Сергіївна

курсант 3 курсу

Дніпропетровський державний університет

внутрішніх справ

Науковий керівник: Кіріченко А.В.

кандидат юридичних наук

ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Строк порушення кримінальної справи відіграє вагомий роль в подальшому ході виявлення правопорушення. Завдяки своєчасному реагуванню на відхилення від встановлених норм права, що підлягають відповідальності за кримінальним правом, стає можливим уникнення більш тяжких наслідків як для потерпілих, так і для правопорушника. Для цього було зроблено багато змін у кримінальній процесі, що знайшли своє відображення у недавно запровадженому в життя Кримінальному Процесуальному кодексі України (далі КПК).

Проаналізувавши стадію початку досудового розслідування за новим КПК необхідно зазначити, що вона неухильно відрізняється від стадії раніше чинного Кримінально-Процесуального Кодексу України. Для детальнішого порівняння потрібно навести основні положення чинного нормативного акту та того, що втратив чинність.[3]

Відповідно ст.214 КПУ зазначає, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинення правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела